

På Gravens Rand

- Gravstene og slægtsforskeren

Ulrich Alster Klug

2025

www.dannebrog.biz

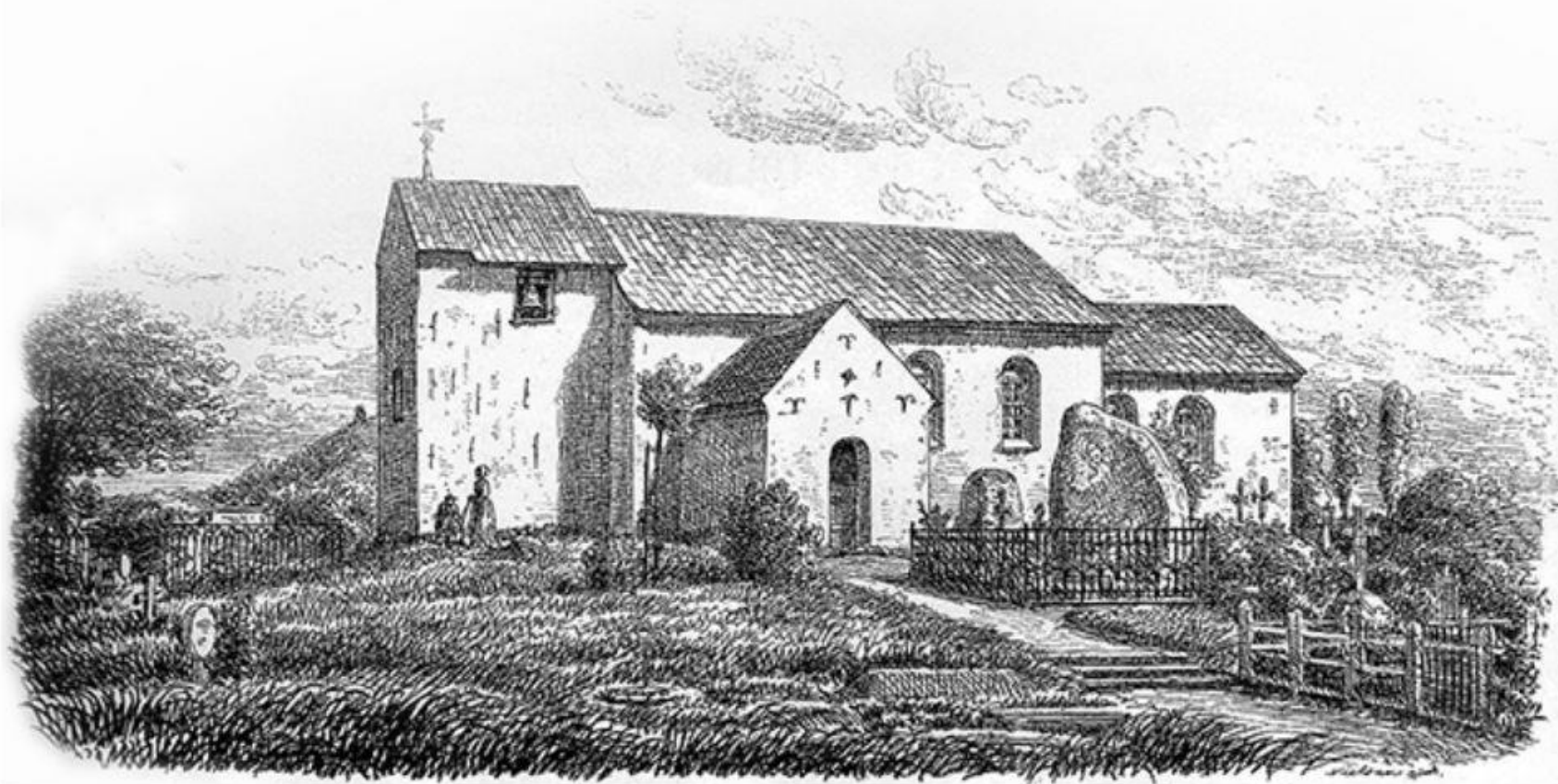
Ulrich @ dannebrog.biz

- www.dannebrog.biz/ejendomme
- www.dannebrog.biz/godser
- www.dannebrog.biz/kirkeboger
- www.dannebrog.biz/skifter
- www.dannebrog.biz/grave

Hvorfor gravsten?

- At mindes
- At afmærke
- At meddele til Gud
- At meddele til mennesker
 - Hvem og
 - Hvad og
 - Hvornår – hvor længe

- Den lille Jellingstens indskrift:
- Kong Gorm gjorde disse kumler efter Thyra sin kone Danmarks bod.

- Den store Jellingstens indskrift, o. år 965:
- "Harald konge bød gøre disse kumler efter Gorm sin fader og efter Thyra sin moder, den Harald, som vandt sig hele Danmark og Norge og gjorde danerne kristne"

Hvorfor gravsten?

Hvorfor gravsten?

- Fordi vi begraver!
- Begravelse = gravsted.
 - Et stort gilde var nødvendigt.
 - Victoriatiden dyrkede sorgen:
 - Mourning brooches,
 - Funeral biscuits,
 - Tidligere var der sørgeringe i guld til venner og familie.
- Kristendom = opstandelsen på den yderste dag.

Mourning Brooch fra 1850'erne

Begravelsen

- Bemærk, at folk som regel blev begravet fra hjemmet,
- Ligprædiken var en betalingsvare,
- Og man holdt vågegilder op til begravelsen,
- Lig kunne (efter sigende) ligge op til 30 dage, før begravelsen fandt sted.

GDPR

- Med GDPR indføres retten til at blive glemt – tror folk!
- Tidligere ønskede folk sig retten til at blive husket.

Begravelsessteder

➤ I kirken:

- Under kirkegulvet
- I kapel

➤ På kirkegården:

- I mausulæum
- I grav
- I de fattiges grav

Odense Sankt Knuds Kirkebog

- I kirken
- I første part jord
- I anden part jord
- I tredje part jord
- De fattiges jord

Hvordan var det før?

Horne kirkegård

Gravkapel 1825 af G. F. Hetsch for
Preben Bille-Brahe til Hvedholm

Horne kirkegård nu

Kirkegården

- I 1925 blev der indført lov om kirkegårdenes effektive og moderne indretning.
- Egentlig mest pligt til gravstedsprotokoller.

Stedet afgør mindesmærket

➤ Gravsten i gulvet

➤ Epitafium

➤ Gravsten

- Træ
- Sten
- Bronze

➤ Andet udstyr

- Jerngitter
- Hæk
- Sten

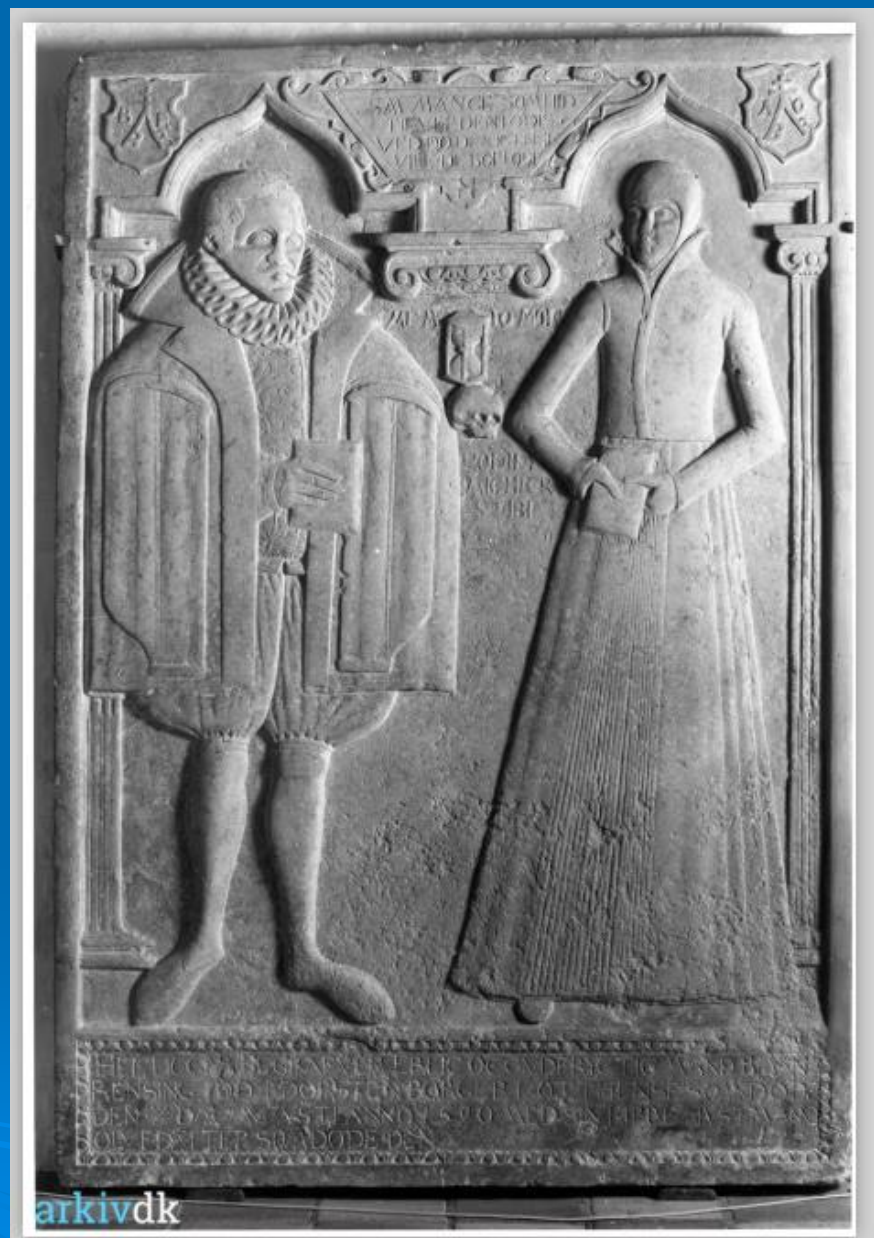
Periode for type af mindesmærke

- Gravsten i gulvet – indtil ca. 1700 – forbudt 1805.
- Epitafium – indtil ca. 1808
 - Mindeplader ses dog også senere
- Gravsten på kirkegården – altid
- Støbejernskors – fra 1809 (ældst bevarede i 1971), hyppigst fra 1840'erne.

Gravsten fra
1448 Ål kirke
Oksbøl by,
Sydvestjylland

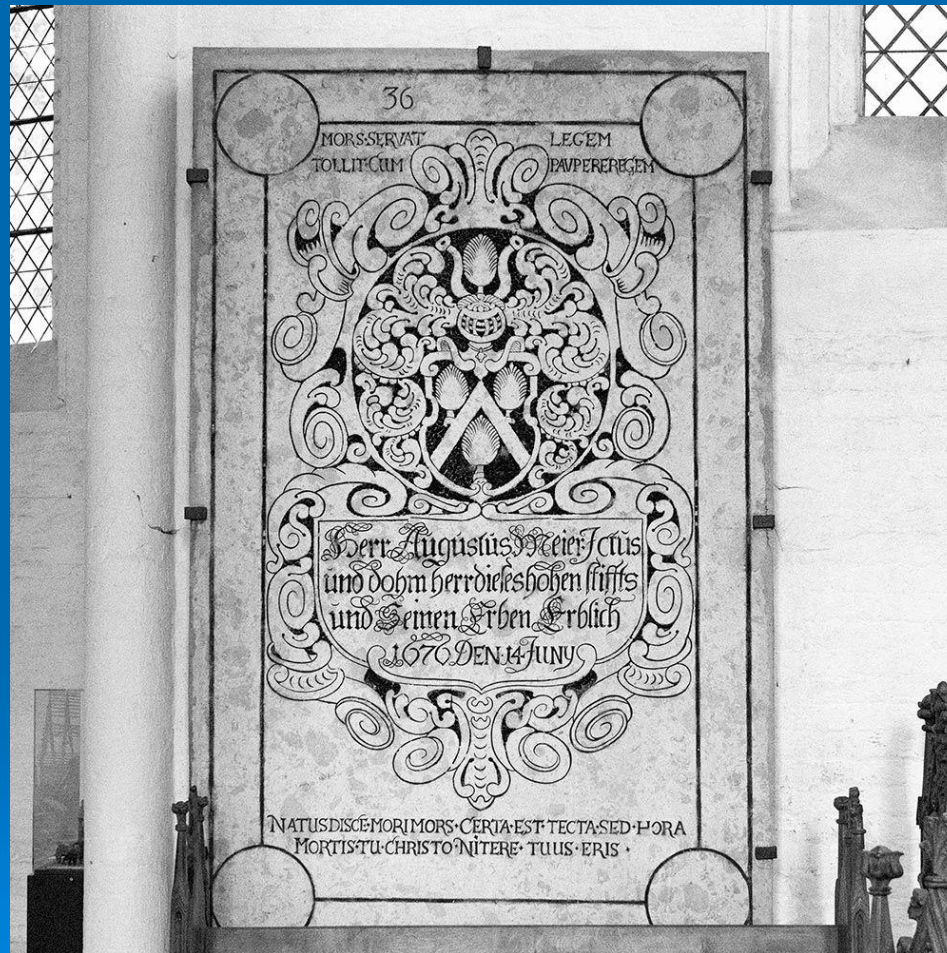
Brun Rensing
og Anne
Olufsdatter
Bager
Sct. Hans
Kirke,
Odense,
1590-1600

1656 fra epitafium i Nyborg Kirke

Gravsten Lübeck Domkirke

Epitafium Glud Kirke, o. 1770, over Poul Glud, præst til Glud- Hjarnø

Jernkors på Sinding kirkegård

Peder
Engelbrecht
Kellinghusens
gravsten
1820,
Odense Assistens
Kirkegård,
afdeling A

Gravsten,
Københavns
Assistens kgd.
Grav O-864
H. L. Klugs
familiegravsted
1920

Gravsten
København,
Vestre
Kirkegård

Opstillet
mellem 1912
og ca. 1950

Gravsten på nette

- www.gravsted.dk
 - Kendtes gravsteder og gravsten
- <https://www.dk-gravsten.dk/news.php>
 - Torben Bank Sørensen
- https://gravsten.dis-danmark.dk/grv_vis_form.php?navn=klg&stil=1&amt=Alle&sogn=Alle&sted=Alle&aar_1=&aar_2=1&sort=1&send=1
 - DS-gravsten

- <https://www.findengrav.dk/>
 - Find en grav
- <https://stegemueller.dk/dki/>
 - Dansk Kirkegårdsindex, Hanne B. Stegemüller
- <https://findgravsted.brandsoft.dk/>
 - Kirkegårdenes side, viser placering
 - Findes som App: Find gravsted.

- <https://www.findagrave.com/>
 - Find a grave

~ *Fine* ~

